

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет психології

Кафедра клінічної та реабілітаційної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Реабілітаційна психологія»

Спеціальність 053 Психологія

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 01 вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

@Кулеша-Любінець М. М.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ
Освітня програма	Реабілітаційна психологія
Спеціальність	053 Психологія
Галузь знань	05 Соціальні і поведінкові науки
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Нормативна
Курс / семестр	3 / 5
Розподіл за видами занять та годинами навчання (денна /заочна форма навчання)	Лекції – 24 год / 8 год Семінарські заняття – 36 год / 12 год Самостійна робота – 120 год / 160 год
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного Навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
2. Опис дисципліни	
Анотація до курсу	<u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни «Клінічна психологія» є основні теорії в дослідженні функціонування особи з розладами психічного здоров'я у вітчизняній та зарубіжній клінічній психології; закономірності диференціальної діагностики патопсихологічних реєстр-синдромів в процесі клініко-психологічного дослідження; психотехнології збереження (відновлення) психічного здоров'я і психологічного благополуччя. Дисципліна поєднує теоретичні та прикладні аспекти таких галузей знань як «Загальна психологія», «Психофізіологія», «Психодіагностика» та інші.
Мета та цілі курсу	<u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є розширити теоретичні уявлення студентів про особливості функціонування особи з розладами психічного здоров'я та сформувати практичні навички проведення диференціальної діагностики в процесі клініко-психологічного дослідження. <u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є ознайомлення студентів з особливостями функціонування особи з розладами психічного здоров'я; оволодіння теорією, практикою клініко-психологічного дослідження та психодіагностики патопсихологічних реєстр-синдромів; розробка заходів з питань збереження психічного здоров'я та психологічного благополуччя. <u>Методи навчання:</u> пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладання, проблемно-пошуковий, активні методи навчання (аналіз клінічних випадків, метод дискусій, «мозговий штурм», метод ситуаційно-рольових ігор, майстер-класи, мультимедійні презентації та ін.)

Компетентності

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності :

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним, мислити концептуально, системно, саногенно.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, знання юридичних та морально-етичних нормативно-регулятивних засад професійної діяльності психолога і готовність неухильно дотримуватись їх.

Спеціальні компетентності:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології, реабілітаційної психології.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій, аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Програмні результати навчання

- ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання.
- ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.
- ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технологій психологічної реабілітації, психологічної допомоги.
- ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.
- ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.
- ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.
- ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.
- ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.
- ПР19. Організовувати і проводити реабілітаційно-психологічну роботу в умовах санаторно-курортного оздоровлення.

3. Структура курсу

№ з/п	Тема	Результати навчання	Кількість год (дф/зф)			Завдання
			Лекції	Практичні заняття	Самостійні заняття	
1	<p>Змістовий модуль I.</p> <p>ТЕМА 1: Вступ до клінічної психології (семінар №1)</p> <p>1. Предмет та завдання клінічної психології.</p> <p>2. Завдання клінічної психології у сфері охорони здоров'я, у сфері освіти та соціальної сфері.</p> <p>3. Розділи клінічної психології.</p> <p>4. Історія становлення клінічної психології.</p>	<p>ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання.</p> <p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p>	2/1	2/1	8/10	<p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті.</p> <p>Література: 1, 3, 5, 6, 7, 19.</p> <p>2. Підготувати короткі біографічні відомості про перших дослідників клінічної психології в Україні та світі (усно).</p>

2	<p>ТЕМА 2: Норма та патологія, здоров'я та хвороба у клінічній психології (семінар №2)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та різновиди норми. 2. Співвідношення понять «патологія» та «розлад». Критерії визначення психічного розладу. 3. Позитивне, негативне, загальне здоров'я. Критерії психічного здоров'я. 4. Поняття «хвороба». Теоретичний конструкт хвороби. 5. Поняття «інвалідність» як крайня форма розладу. Психологія інвалідності. 	<p>ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання. ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p>	2/0	2/1	8/10	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 1, 3, 5, 6, 7, 18, 19. 2. Навести приклади теоретичного конструкту хвороби (усно). 3. Ознайомитися зі змістом статті : Інвалідність і стигматизація у зв'язку з інвалідністю.URL: https://www.coe.int/uk/web/compass/disability-and-disablism (усно).
---	---	---	-----	-----	------	---

3	<p>ТЕМА 3: Особливості патопсихологічних реєстр-синдромів (семінар №3)</p> <p>1. Поняття про симптоми психічних розладів. Позитивні та негативні симптоми.</p> <p>2. Поняття про синдроми психічних розладів. Різновиди симптомів у синдромі (обов'язковий, додатковий та факультативний).</p> <p>3. Класифікації розладів психіки і поведінки особистості (за МКХ-11 та DSM-5): короткий огляд.</p> <p>4. Патопсихологічні реєстр-синдроми (шизофренічний, афективно-ендогенний, олігофренічний, психогенно-психотичний).</p> <p>5. Патопсихологічні реєстр-синдроми(екзогенно-органічний, ендогенно-органічний, особистісно-аномальний, психогенно-невротичний).</p> <p>Практикум. Студенти у мікрогрупах створюють асоціативній малюнок-схему одного з патопсихологічних реєстр-синдромів.</p>	<p>ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання.</p> <p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p>	2/1	2/0	8/10	<p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 16, 19, 53, 54, 55.</p> <p>2. Створити асоціативній малюнок-схему одного з патопсихологічних реєстр-синдромів (на вибір студента); вказати ознаки синдрому, чинники його виникнення, методи діагностики та корекції синдрому. Рекомендації зі створення малюнку-схеми : Кулеша-Любінець М.М. Клінічна психологія: методичні рекомендації (електронне видання). 2-е вид., змінене і доповнене. Ів.-Франківськ, 2022. 72с. <i>Малюнок-схему та інші види самостійних робіт студенти завантажують на Google-диск. Для цього староста створює загальну папку для групи на Google-диску з назвою «Клінічна психологія_назва групи_рік», а в ній – окремі папки для кожного студента з їх прізвищами. Староста надає доступ до загальної папки викладачеві та студентам групи. Згодом студенти у папку зі своїм прізвищем завантажують матеріали самостійної роботи, підписавши документи «Тема №_назва роботи» (наприклад, «Тема 3_малюнок»).</i></p>
---	---	--	-----	-----	------	---

4	<p>ТЕМА 4: Методологія клініко-психологічного дослідження (семінар №4)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мета та завдання клініко-психологічного дослідження. Поняття про психологічний діагноз. 2. Нозологічна та описово-феноменологічна парадигми клініко-психологічного дослідження. 3. Індивідуально-орієнтований, патогенний та салютогенний підходи у клініко-психологічному дослідженні. 4. Діагностичні принципи альтернативи розмежування психологічних феноменів і психопатологічних симптомів. 5. Етапи клініко-психологічного дослідження. 6. Вимоги до оформлення висновку клініко-психологічного дослідження. 	<p>ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні і проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання.</p> <p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.</p> <p>ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.</p>	2/0	2/1	8/16	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 19, 23. 2. Проаналізувати клінічні випадки (кейси). 3. Дослідити сімейну історію захворювань на основі методу генограми. Рекомендації зі створення генограми : Кулеша-Любінець М.М. Клінічна психологія: методичні рекомендації (електронне видання). 2-е вид., змінене і доповнене. Івано-Франківськ, 2022. 72 с. Написати висновок про генетичну схильність до того чи іншого захворювання. Генограму студенти вантажать у папку на Google-диск з підписом «Тема 4_генограма».
---	---	---	-----	-----	------	---

5	<p>ТЕМА 5: Основні методи та методики клініко-психологічного дослідження Семінари №5-6. Методи клініко-психологічного дослідження</p> <p>1. Психологічний експеримент та спостереження як основні методи клініко-психологічного дослідження. 2. Клініко-психологічне інтерв'ю як метод діагностики у психології. Принципи клініко-психологічного інтерв'ю. 3. Різновиди клініко-психологічного інтерв'ю у психології. 4. Структура клініко-психологічного інтерв'ю. Поняття про психічний статус особи.</p> <p>Практикум. Студенти у мікрогрупах проводять клініко-психологічне інтерв'ю. Оцінка за інтерв'ю виставляється у журнал.</p> <p>Семінари №7-8. Основні методики клініко-психологічного дослідження</p> <p>1. Методики діагностики сприймання та уваги у клінічній психології. Диференціальна діагностика регістр-синдромів за цими методиками. 2. Методики діагностики пам'яті у клінічній психології. Диференціальна діагностика регістр-синдромів за цими методиками. 3. Методики діагностики мислення та інтелекту у клінічній психології. Диференціальна діагностика регістр-синдромів за цими методиками. 4. Методики діагностики особистісних властивостей особистості (методика</p>	<p>ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технологій психологічної реабілітації, психологічної допомоги.</p> <p>ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.</p> <p>ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.</p> <p>ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.</p> <p>ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного</p>	4/2	8/2	14/20	<p>Семінари №5-6. Методи клініко-психологічного дослідження</p> <p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 19, 23, 36, 44. 2. Провести клініко-психологічне інтерв'ю у мікрогрупах студентів по 3 особи, де один грає роль «психолога», другий – «клієнта», третій – «спостерігача». Кожні 30 хв. ролі змінюються. Студенти здають викладачеві протокол клініко-психологічного інтерв'ю, підписавши хто які ролі виконував. Виконання завдання є обов'язковим. Студенти, яких не було на заняттях, проводять клініко-психологічне інтерв'ю самостійно очно і здають протокол інтерв'ю. Також студенти можуть виконати завдання онлайн в Google Jamboard, який створює викладач. Інструкція з роботи у GoogleJamboard https://www.youtube.com/watch?v=dIcfUUoK3AU. Студенти роблять скрін клініко-психологічного інтерв'ю, що виконані у Google Jamboard, і вантажать у папку на Google-диск з підписом «Тема 5 інтерв'ю».</p> <p>Семінари №7-8. Основні методики клініко-психологічного дослідження</p> <p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. 2. Підібрати методики діагностики (Тест «Малюнок годинника»,</p>
---	---	--	-----	-----	-------	--

	<p>Дембо-Рубінштейн, методика Спілберга-Ханіна, методика Леонгарда-Шмішека та ін.). Диференціальна діагностика реєстр-</p>	<p>благополуччя.</p>				<p>«Теппінг-тест», методика Шульте, Коректурна проба Бурдона, тест 10 слів Лурії, Піктограма Лурії, Тест «Класифікація», Тест «Вилучення»,</p>
--	---	----------------------	--	--	--	---

<p>синдромів за цими методиками.</p> <p>5. Спеціальні методики діагностики розладів психіки у клінічній психології (Опитувальник невротичних розладів, Госпітальна шкала тривоги та депресії HADS, PHQ-2, PHQ-9, міні-мульти ММРІ та ін.).</p> <p>6. Проективна психодіагностика у клінічній психології.</p> <p>Практикум. Студенти у парах проводять психодіагностику психічних процесів та особистісної сфери особистості (Методика Шульте, «10 слів» Лурії та методика Дембо-Рубінштейн). Оцінка за протоколи та висновок виставляється у журнал.</p>			<p>методика Спілберга-Ханіна, Методика Дембо-Рубінштейн, міні-мульти ММРІ, методика Леонгарда-Шмішека, Опитувальник невротичних розладів, Госпітальна шкала тривоги та депресії HADS, Методика діагностики «нейротизму-психотизму», «Суттєві ознаки», «Прості аналогії», Матриці Равена, PHQ-2, PHQ-9, Коротка шкала оцінки психічного статусу (MMSE), Монреальський когнітивний тест (МОСА), Методика кольорових виборів Люшера, Методика дослідження механізмів психологічного захисту, Методика «Дім-Дерево-Людина», Методика «Неіснуюча тварина», Тест незавершених речень, Методика діагностики ставлення до хвороби). Всі методики оформити на одному документі Word та завантажити в папку на спільний Google-диск з підписом «Тема 5_методики».</p> <p>3. Провести психологічну діагностику особистості з використанням п'яти методик («Суттєві ознаки», міні-мульти ММРІ, PHQ-9, Коротка шкала оцінки психічного статусу (МОСА), методика ДДЛ (Дім-Дерево_Людина). Виконання завдання є обов'язковим. Протоколи з п'ятьма методиками та висновок дослідження студенти вантажать у папку на Google-диск з підписом «Тема 5_протоколи та висновок».</p>
---	--	--	--

6	<p>ТЕМА 6: Невротичні розлади (семінар №9)</p> <p>1. Невротичні реакції, невротичні стани, невротичний розвиток особистості – співвідношення понять.</p> <p>2. Поняття та чинники розвитку невротичних розладів.</p> <p>3. Теорії виникнення невротичних розладів.</p> <p>4. Класифікація невротичних розладів.</p> <p>5. Особливості діагностики та корекції невротичних розладів.</p> <p>Практикум. Студенти демонструють мультимедійні презентації та корекційні вправи з теми. Оцінка за презентацію виставляється у журнал.</p>	<p>ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв’язання.</p> <p>ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв’язання.</p> <p>ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.</p>	2/1	2/1	8/10	<p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті.</p> <p>Література: 1, 3, 5, 8, 12, 15, 17, 19, 21, 23, 31, 44, 45, 53, 55.</p> <p>2. Підготувати мультимедійну презентацію одного з видів невротичних розладів. Для цього студенти діляться на підгрупи по двоє (по троє), готують спільну презентацію і представляють на парі з використанням комп’ютера чи Google-додатків. Кількість слайдів – не більше десяти. У презентації має бути визначення невротичного розладу, його ознаки (критерії діагностики), психотехніки корекції розладу. Також студенти демонструють одну з корекційних вправ на парі. Студенти, які не були на парі, вантажать презентацію у папку на Google-диск з підписом «Тема 6 презентація».</p> <p><u>Різновиди невротичних розладів:</u> 1. Генералізований тривожний розлад. 2. Соціальний тривожний розлад. 3. Фобічний тривожний розлад. 4. Обсесивно-компульсивний розлад. 5. Дисоціативний (конверсійний) розлад. 6. Соматоформний розлад. 7. Розлад адаптації. 8. Панічний розлад. 9. Неврастенія. 10. Синдром деперсоналізації – дереалізації.</p>
---	--	---	-----	-----	------	---

7	<p>ТЕМА 7: Розлади, пов'язані зі стресом (семінар №10)</p> <p>1. Поняття про стрес, релізієнс, загальний адаптаційний синдром (Г.Сельє), механізми психологічного захисту, копінг-стратегії.</p> <p>2. Перша психологічна допомога при афективно-шочових реакціях (істерії, риданні, ступорі, нервовому тремтінні, агресивній реакції, паніці та ін.).</p> <p>3. Синдром втрати (гостре горе), клінічні ознаки. Етапи переживання горя.</p> <p>4. Поняття та чинники розвитку ПТСР.</p> <p>5. Критерії діагностики та психокорекції ПТСР.</p> <p>Практикум. Студенти у групах демонструють алгоритм надання ППД при різних станах (істерії, риданні, ступорі, нервовому тремтінні, агресивній реакції, паніці та ін.)</p>	<p>ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання.</p> <p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.</p>	2/0	2/1	8/10	<p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 1, 3, 5, 8, 11, 12, 15, 17, 19, 21, 23, 31, 39, 43, 44, 45, 46, 56, 61.</p> <p>2. Проаналізувати клінічні випадки (кейси).</p> <p>3. Ознайомитися з Протоколом діагностики та терапії ПТСР (NICE). URL: http://surl.li/pdeiy; з Уніфікованим протоколом допомоги особам з депресією. URL: http://www.mif-ua.com/archive/article/40355; з Протоколом допомоги дітям та підліткам з депресією. URL: http://surl.li/pdehz (усно).</p>
---	---	---	-----	-----	------	---

8	<p>ТЕМА 8: Психосоматичні розлади (семінар №11)</p> <p>1. Психосоматичні розлади та соматопсихічні розлади – порівняння понять.</p> <p>2. Психосоматичні співвідношення в межах норми та розладу.</p> <p>3. Чинники розвитку психосоматичних розладів.</p> <p>4. Класифікація психосоматичних розладів (за О. Чабаном, О.Хаустовою).</p> <p>5. Особливості діагностики та корекції психосоматичних розладів.</p>	<p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв’язання.</p>	2/0	2/1	8/10	<p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 1, 3, 5, 8, 11, 12, 15, 16, 17, 19, 42, 43, 45, 51, 56, 61.</p> <p>2. Проаналізувати клінічні випадки (кейси).</p> <p>3. Ознайомитися зі змістом статті (усно): Гільман А. Ю. Терапевтичний випадок: короткострокова психологічна допомога при тривожному стані клієнта з вираженими психосоматичними скаргами. URL: http://surl.li/pcbke</p>
9	<p>ТЕМА 9: Розлади особистості (семінар №12)</p> <p>1. Акцентуації характеру та розлади особистості – співвідношення понять. Чинники розладів особистості.</p> <p>2. Критерії діагностики розладів особистості. Вікові особливості розвитку розладів особистості.</p> <p>3. Класифікація розладів особистості.</p> <p>4. Основи діагностики та корекції розладів особистості.</p>	<p>ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв’язання.</p> <p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності,</p>	2/1	2/1	8/10	<p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 19, 32, 35, 36, 53, 55.</p> <p>2. Здійснити аналіз психологічних особливостей двох осіб з психічними / соматичними розладами на прикладі, взятому з художніх фільмів. Для цього студенти обирають два фільми зі списку (чи власний варіант) і пишуть есе. В есе потрібно вказати назву фільму, рік випуску, ім’я та вік героя, психологічний феномен, що представлений у поведінці героя фільму (описати конкретні ситуації, що це підтверджують) та орієнтовні причини формування феномену.</p>

		<p>приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.</p>			<p>Документ студенти вантажать у папку на Google-диску з назвою «Тема 9_есе».</p> <p><u>Список фільмів:</u> «Спліт» (Split, 2016), «Все ще Еліс» (Still Alice, 2014), «Хороші діти не плачуть» (2012), «Збірка промінців надії / Мій хлопець псих» (Silver Linings Playbook, 2012), «Темпл Грандін» (Temple Grandin, 2010), «Чорний лебідь» (Black Swan, 2010), «Брати» (Brothers, 2009), «Сибілла» (Sybil, 2007), «Авіатор» (The Aviator, 2004), «Ігри розуму» (A Beautiful Mind, 2001), «Бійцівський клуб» (Fight Club, 1999), «Краще не буває» (As Good as It Gets, 1997), «Достукатись до небес» (Knockin' on Heaven's Door, 1997), «Форрест Гамп» (Forrest Gump, 1994), «Містер Джонс» (Mr. Jones, 1993), «Пролітаючи над гніздом зозулі» (One Flew Over the Cuckoo's Nest, 1975).</p>
--	--	--	--	--	---

	<p>ТЕМА 10: Спеціальна клінічна психологія (семінар №13)</p> <p>1. Психологія хворих з внутрішніми захворюваннями. Специфіка діяльності клінічного психолога в терапевтичному відділенні.</p> <p>2. Психологія хворих з акушерською та гінекологічною патологією. Специфіка діяльності клінічного психолога в гінекологічному відділенні.</p> <p>3. Психологія хворих в доопераційний та післяопераційний період. Специфіка діяльності клінічного психолога в хірургічному відділенні.</p> <p>4. Психологія хворих з інфекційними захворюваннями. Специфіка діяльності клінічного психолога в інфекційному відділенні.</p> <p>5. Психологія хворих з косметичними вадами та вадами органів чуття. Специфіка діяльності клінічного психолога в дерматологічному відділенні.</p> <p>6. Психологія хворих з онкопатологією. Специфіка діяльності клінічного психолога з важкохворими.</p> <p>7. Психологія хворих з психічним розладами. Специфіка діяльності клінічного психолога в центрах психічного здоров'я.</p>	<p>ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання.</p> <p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.</p>	-	2/0	8/10	<p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 1, 3, 5, 7, 12, 19, 21, 22, 26, 28, 32, 42, 48, 52, 57.</p> <p>2. Проаналізувати клінічні випадки (кейси).</p>
--	---	---	---	-----	------	---

11	<p>ТЕМА 11: Вікова клінічна психологія (семінар №14)</p> <p>1. Поняття про дизонтогенез. Класифікацією типів дизонтогенезу.</p> <p>2. Невротичні розлади в період новонародженості, немовляти та раннього дитинства.</p> <p>3. Невротичні розлади в дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.</p> <p>4. Невротичні розлади в підлітків.</p> <p>5. Психопатологія ранньої юності.</p> <p>6. Психічні особливості та невротики розлади в людей періоду дорослості та людей похилого віку.</p>	<p>ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання.</p> <p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.</p>	-	2/1	8/10	<p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 1, 3, 5, 7, 9, 15, 19, 30, 59.</p> <p>2. Ознайомитися з рівнями нервово-психічного реагування дітей залежно від віку на складні життєві ситуації (усно) (Кулеша-Любінець М.М. Клінічна психологія: методичні рекомендації (електронне видання). 2-е вид., змінене і доповнене. Івано-Франківськ, 2022. 72 с.).</p> <p>3. Проаналізувати клінічні випадки (кейси).</p> <p>4. Написати короткий конспект на чотири теми: 1. Ознаки розладів спектру аутизму у дітей. 2. Ознаки гіперактивного розладу з дефіцитом уваги у дітей. 3. Ознаки тривожності у дітей. 4. Ознаки агресивності у дітей. Студенти здійснюють пошук наукових джерел (мінімум 4) на платформі Google Scholar та конспектують інформацію з теми. Документ студенти вантажать у папку на Google-диск з назвою «Тема 11 розлади».</p>
----	---	---	---	-----	------	--

12	<p>ТЕМА 12: Психологія хворого та лікувального середовища (семінар №15)</p> <p>1. Психологія сучасного хворого. 2. Об'єктивна важкість захворювання та внутрішня картина хвороби. Складові внутрішньої картини здоров'я. 3. Типи психологічного ставлення до хвороби. Поняття про агравачію, симуляцію, дисимуляцію. 4. Психологічні особливості лікувального середовища. Поняття про госпіталізм. 5. Психологія медичного працівника, його комунікативна компетентність. Поняття про ятрогенію. 6. Психологічні особливості санаторно-курортного оздоровлення</p>	<p>ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання. ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога. ПР19. Організувати і проводити реабілітаційно-психологічну роботу в умовах санаторно-курортного оздоровлення.</p>	2/1	2/0	8/10	<p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 1, 3, 5, 6, 7, 10, 13, 19, 29, 31, 42. 2. Ознайомитися зі змістом статті : Асанова А., Хаустова О. Типові складні ситуації у взаємодії лікар-пацієнт в залежності від особистісних особливостей і психічного стану реагування пацієнта. URL: https://uk.e-medjournal.com/index.php/psp/article/view/125 (усно). 3. Ознайомитися зі змістом поняття «курортологія» та різновидами курортів в Україні. URL: http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/9487/1/Kurortolohiya_ta_kurorty_Ukrayiny_2019.pdf (усно).</p>
----	--	---	-----	-----	------	--

13	<p>ТЕМА 13: Основи психології здоров'я. Коучинг здоров'я (семінар №16)</p> <p>1. Поняття та складові здоров'я. Рівні здоров'я.</p> <p>2. Складові внутрішньої картини здоров'я.</p> <p>3. Методи коучингу здоров'я.</p> <p>4. Програми охорони психічного здоров'я в Україні. Міжнародний день психічного здоров'я.</p>	<p>ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання.</p> <p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.</p>	2/1	2/0	8/10	<p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті.</p> <p>Література: 1, 5, 14, 24, 25, 33, 38, 41, 47, 49, 50.</p> <p>2. Ознайомитися та проаналізувати:</p> <p>1) Концепцію охорони психічного здоров'я в Україні до 2030 року. URL: http://surl.li/hxozd</p> <p>2) Проект плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року. URL: http://surl.li/pcbmy</p> <p>3) Національну програмою ментального здоров'я та психосоціальної підтримки «Ти Як?» https://www.howareu.com/ (усно).</p> <p>3. Ознайомитися з соціальним проектом «School Mental Health» URL: https://kktrp.pnu.edu.ua/sotsialnyj-proiekt-likar-sviato/ та запропонувати власні ідеї методів просвіти дітей та молоді у питаннях збереження та відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя (усно).</p>
----	--	--	-----	-----	------	---

14	<p>ТЕМА 14: Методи клініко-психологічної інтервенції (семінари №17-18)</p> <p>1. Психогігієна у клінічній психології. Завдання та методи психогігієни. Психоедукація.</p> <p>2. Поняття про психопрофілактику. Етапи психопрофілактики (первинна, вторинна, третинна).</p> <p>3. Консультативна діяльність у клінічній психології.</p> <p>4. Сучасні напрямки психотерапії в клінічній психології.</p> <p>5. Особливості реабілітації у клінічній психології. Еклектизм і інтеграція методів клініко-психологічної інтервенції.</p> <p>Практикум. Студенти проводять просвітницький (профілактичний) захід та/або консультацію (за потреби) з питань збереження психічного здоров'я та психологічного благополуччя особистості у громаді, в закладі освіти чи закладі охорони здоров'я (на вибір). Оцінка за проведений захід виставляється у журнал.</p>	<p>ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.</p> <p>ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.</p> <p>ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.</p> <p>ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.</p> <p>ПР18. Виявляти та диференціювати</p>	-	4/1	10/14	<p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті. Література: 1, 3, 5, 8, 11, 14, 17, 20, 29, 32, 34, 36, 37, 50, 51, 56, 60, 61.</p> <p>2. Провести просвітницький (профілактичний) захід та/або консультацію (за потреби) з питань збереження психічного здоров'я та психологічного благополуччя особистості (план заходу, фотозвіт). Студенти очно чи онлайн проводять просвітницький захід у закладі охорони здоров'я. За відсутності студента на парі він проводить захід в громаді, в закладі освіти тощо. Фотозвіт заходу з коротким коментарем студенти вантажать на свої сторінки у соцмережі з хештегами #pnu, #psychology, #mentalhealth, роблять скрін сторінки з інформацією про методи збереження психічного здоров'я і вантажать у папку на Google-диск з назвою «Тема 14_психопросвіта». Рекомендації з проведення заходу: Кулеша-Любінець М.М. Клінічна психологія: методичні рекомендації (електронне видання). 2-е вид., змінене і доповнене. Івано-Франківськ, 2022. 72 с.</p>
----	---	---	---	-----	-------	---

		<p>проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя. ПР19. Організувати і проводити реабілітаційно-психологічну роботу в умовах санаторно-курортного оздоровлення.</p>				
4. Система оцінювання курсу						
<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів навчання з навчальної дисципліни, є: - своєчасне і у повному обсязі виконання всіх навчальних завдань, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни; - глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах; - вміння самостійно аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку та розвитку; - вміння застосовувати методи психологічної діагностики та психопрофілактики на практиці; - вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.</p> <p>Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, де 50 балів відводиться на оцінку усних та письмових відповідей студентів (тестування, презентації, виконання самостійної роботи та контрольної роботи) і 50 балів – на оцінювання відповідей студентів на екзамені. Мінімальний бал допуску до екзамену – 25 б. Якщо студенти набирають за семестр чи / та за екзамен 24 б і менше, то вони складають екзамен повторно.</p> <p><u>Поточний та модульний контроль (50 балів).</u> На семінарських заняттях студенти за усну відповідь та письмову відповідь (тестування) максимально можуть отримати 5 балів. При цьому, студенти здійснюють огляд літератури за ключовими поняттями теми, анотують та конспектують першоджерела, оформляють відповіді на питання семінару у вигляді асоціативних малюнків-схем, розглядають клінічні випадки (кейси), дискутують з приводу напрямків психологічної допомоги особам, розробляють просвітницькі заходи чи консультування (на вибір) з питань збереження психічного здоров'я і психологічного благополуччя особистості. Усне опитування студентів може</p>					

здійснюватись індивідуально та фронтально.

Оцінка **«відмінно»** ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем курсу, розгляду яких були присвячені лекційні та семінарські заняття. Притім, знання мають бути осмисленими, що виявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до виконання завдань не лише у форматі репродукції, а й з елементами креативності.

Оцінка **«добре»** ставиться за наявність у студента знань щодо більшості тем з дисципліни «Клінічна психологія», які передбачені навчальною програмою. Притім, знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).

Оцінка **«задовільно»** ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з дисципліни, які при цьому не завжди точно ним розуміються і недостатньо повно вербалізуються.

Оцінка **«незадовільно»** ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем з курсу, або ж за наявність часткових знань, які він неправильно розуміє і неправильно трактує.

Самостійна робота

Самостійна робота студентів максимально оцінюється залежно від виду роботи. За генограму – 2 бали; за підбір методик діагностики – 3 бали; за проведення методик і оформлення висновку клініко-психологічного дослідження – 3 бали; за аналіз художніх фільмів – 2 бали; за конспект про ігротерапію – 2 бали; за проведення просвітницького заходу чи консультації (на вибір) для громади з питань збереження психічного здоров'я та психологічного благополуччя особистості – 3 бали.

Сукупна кількість балів за самостійну роботу – 15 балів.

Вимоги до оцінювання самостійної роботи студентів.

Завдання, що оцінюються у 2 бали:

2 бали виставляється у тих випадках, якщо завдання здані вчасно і в повному обсязі з дотриманням правил академічної доброчесності.

1 бал виставляється, якщо завдання не здано у повному обсязі або невчасно.

0 балів виставляється, якщо завдання не здано.

Завдання, що оцінюються у 3 балів:

3 бали виставляється, якщо завдання виконане вчасно і в повному обсязі з дотриманням правил академічної доброчесності, є креативними, відповідає обраній темі і меті.

2 бали виставляється, якщо завдання виконане не в повному обсязі, або дещо не відповідає обраній темі чи вимогам, є певні неточності у змісті, не вказано джерела.

1 бал виставляється, якщо завдання не здано у повному обсязі або невчасно, зміст поданий невірно. 0 балів виставляється, якщо завдання не виконано.

Вимоги до просвітницького заходу з питань збереження психічного здоров'я особистості.

Виступ на просвітницьку тематику є формою самостійної роботи студентів під час вивчення дисципліни.

Метою заходу є поглиблення знань про методи збереження та відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя особистості та спроба практичної реалізації просвітницького напрямку діяльності психолога.

Оцінювання виступу студентів здійснює викладач за орієнтовною анкетною. Критеріями оцінювання є досягнення мети, актуальність теми, відповідність теми виступу та аудиторії, тривалість, доступність викладу, використання унаочнення, дотримання структури виступу, наявність зворотного зв'язку, комунікативні здібності.

Вимоги до оцінювання просвітницького заходу, що оцінюється у 3 бали:

3 бали виставляється, якщо завдання актуальне, виконано вчасно і в повному обсязі, відповідає обраній темі і меті, триває не менше 15-20 хв., є доступним для аудиторії, використовуються унаочнення, дотримана структура виступу, наявний зворотній зв'язок, проявлені комунікативні здібності, результати представлені у соцмережах (скрін).

2 бали виставляються, якщо завдання актуальне, виконано вчасно, але не в повному обсязі, є помилки; відповідає обраній темі і меті, триває менше 10 хв., є малодоступним для аудиторії, унаочнення не використовуються, дотримана структура виступу, зворотній зв'язок наявний частково, проявлені комунікативні здібності, результати представлені у соцмережах (скрін).

1 бал виставляються, якщо завдання актуальне, виконано вчасно, але не в повному обсязі, є помилки; мало відповідає обраній темі і меті, триває менше 10 хв., є малодоступним для аудиторії, унаочнення не використовуються, не дотримана структура виступу, зворотного зв'язку немає, проявлені комунікативні здібності, результати не представлені у соцмережах.

0 балів виставляється, якщо завдання не виконано.

Для оперативного опитування студентів на семінарських заняттях використовують **тестовий контроль знань** з тем, які виносяться на самостійне опрацювання. Для цього передбачені завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих, завдання на встановлення правильної відповідності, завдання на встановлення правильної послідовності. Сукупна кількість балів за тест – 5 балів.

Для оперативного опитування студентів на семінарських заняттях використовують *тестовий контроль знань* з тем, які виносяться на самостійне опрацювання. Для цього передбачені завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих, завдання на встановлення правильної відповідності, завдання на встановлення правильної послідовності. Сукупна кількість балів за тест – 5 балів. Завдання з вибором однієї правильної відповіді передбачають перевірку цілої низки знань, умінь, навичок (знання термінів, процесів тощо, уміння конкретизувати, уміння виділяти головне, уміння визначати передумови, причини, сутність розвитку розладів психіки). Завдання вважається виконаним, якщо студент вказав правильний варіант відповіді, і оцінюється у 0,5 бала.

Завдання на встановлення правильної відповідності (логічні пари). До кожного завдання подано інформацію, що позначено цифрами (лівий стовпчик) та буквами (правий стовпчик). Виконуючи завдання, необхідно установити відповідності між двома групами інформації, позначеної цифрами та буквами (утворити логічні пари). Кожна правильно визначена логічна пара оцінюється в один бал. Максимальна кількість балів за завдання – 2. Завдання на встановлення правильної відповідності. До кожного завдання подано перелік процесів, симптомів тощо, позначених буквами. Їх необхідно розташувати у правильній послідовності. Завдання вважається виконаним, якщо студент визначив правильну послідовність, і оцінюється в 1 бал.

Контрольна робота студентів максимально оцінюється у 5 балів. При цьому. 5 б. виставляється, коли питання контрольної роботи розкриті повністю, наведені приклади описаних явищ, подано обґрунтування виникнення того чи іншого явища. 4 б. виставляються у разі недостатнього аналізу явища, наведено лише один приклад, питання розкрито не в повній мірі, проте студент дав відповіді на всі питання. 3 б. за контрольну роботу виставляється, коли студент не відповів на одне питання контрольної роботи, дав часткові відповіді на решта і не навів приклади описаних явищ. 2 б. виставляється, коли студент не відповів на половину питань, проте дав часткові малозмістовні відповіді на решта. 1 б. виставляється студенту, який не відповів на жодне питання, або у відповідях не розкритий зміст питання.

Підсумковий контроль (50 балів) здійснюється у формі виконання письмових чи усних завдань або тестових екзаменаційних завдань (за рішенням кафедри). На екзамен виносяться питання програми навчальної дисципліни «Клінічна психологія», типові задачі, завдання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання та застосувати їх для вирішення практичних завдань. Мінімальний бал допуску до екзамену – 25 б. Якщо студент складає іспит на 24 б і менше – він має можливість скласти його повторно. Форми оцінювання в університеті регламентуються згідно Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf) Облік навчальної роботи студентів здійснюється згідно Положення про електронний журнал обліку навчальної роботи здобувачів освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (нова редакція) (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/elektronni-zyrnalu.pdf>) У випадку неатестації здобувачів освіти з дисципліни «Клінічна психологія» студенти мають право повторно вивчення курсу, що регламентовано Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (<http://surl.li/dztlj>)

Накопичування балів під час вивчення дисципліни

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекції (тестування)	10
Семінарські заняття	15
Контрольна робота (2)	10
Самостійна робота	15
Екзамен	50
Разом	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні															Всього
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Лекції (тестування)				2	2		2			2	2					10
Семінарські заняття			5			5			5							15
Контрольна робота							5					5				10
Самостійна робота								5					10			15
Екзамен															50	50
Всього за тиждень	0	0	5	2	2	5	7	5	5	2	2	5	10	0	50	100

Шкала оцінки: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою (пояснення)
90 – 100	A	відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
80 – 89	B	дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
70 – 79	C	добре (загалом правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
60 – 69	D	задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
50 – 59	E	достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
26 – 49	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)
0 – 25	F	неприйнятно (з обов'язковим повторним курсом)

6. Ресурсне забезпечення

Основна:

1. Боуен Деніс Вступ до клінічної психології. Курс лекцій; пер. О.Карабчук Київ: Горобець, 2018. 152 с.
2. Галецька І. Клініко-психологічне дослідження: навч. пос. Львів, 2015. 242с.
3. Клінічна психологія: навчальний посібник / Укл. Ю. П. Никоненко. К., 2016. 368 с. URL: <http://surl.li/pcbhi>
4. Клінічна психодіагностика: практикум / Редактор-упорядник проф. М. В. Миколайський. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2006. 228 с.
5. Кулеша-Любінець М.М. Клінічна психологія: методичні рекомендації. 2-ге вид., доп. і перероб. Івано-Франківськ: Електронне видання, 2022. 72с.
6. Медична психологія / за заг. ред. С. Д. Максименка. К., 2014. 520 с.
7. Федосова Л. О. Клінічна психологія: навчальний посібник. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2013. 248 с.
8. Чабан О.С., Хаустова О. О. Психосоматична медицина (аспекти діагностики та лікування). 2000.

Додаткова:

9. Андерсен К., Рьокхольт Е. Г., Рісе М. Групи психологічної підтримки для дітей та підлітків, які втратили близьких людей. Методичний посібник, 2017. 224с.
10. Асанова А., Хаустова О. Типові складні ситуації у взаємодії лікар-пацієнт в залежності від особистісних особливостей і психічного стану реагування пацієнта. URL: <http://surl.li/pcbif>
11. Бессел ван дер Колк. Тіло пам'ятає все. Яку роль психологічна травма відіграє в житті людини і які техніки допомагають її подолати / пер. з англ. І. Чорного. К.: Форс Україна, 2021. 464 с.
12. Буцька Л., Шкраб»юк В., Кулеша-Любінець М. Сучасні концепції механізмів виникнення та розвитку больових синдромів невісцерального походження у осіб, що працюють в умовах високих психофізичних навантажень. Огляд літератури. DIGITAL TRANSFORMATION OF SOCIETY: THEORETICAL AND APPLIED APPROACHES / Edited by M. WierzbikStrońska, O.Nestorenko, Monograph 46, University of Technology, Katowice, 2021, 659 с., С. 535-548. URL: <http://surl.li/pcbvi>
13. Ведмідь Н. Методологічні основи типізації суб'єктів санаторно-курортної діяльності. Вісник КНТЕУ. 2012. № 6. С. 72-83. URL: <http://visnik.knute.edu.ua/files/2012/06/8.pdf>
14. Галецька І., Сосновський Т. Психологія здоров'я: теорія та практика. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 338 с.
15. Герман Дж. Психологічна травма та шлях до видужання: наслідки насильства – від знущань у сім'ї до політичного терору. пер. з англ. О. Лизак, О. Наконечна, О. Шлапак. Львів: Видавництво Старого Лева, 2019. 424 с.
16. Гільман А. Ю. Терапевтичний випадок: короткострокова психологічна допомога при тривожному стані клієнта з вираженими психосоматичними скаргами. URL: <http://surl.li/pcbke>
17. Горбунова В.В., Карачевський А.Б., Климчук В.О., Нетлюх Г.С., Романчук О.І. Соціально-психологічна підтримка адаптації ветеранів АТО: посібник для ведучих груп. Львів: Інститут психічного здоров'я Українського католицького університету, 2016. 91 с.
18. Інвалідність і стигматизація у зв'язку з інвалідністю. URL: <http://surl.li/pcbki> .
19. Савенкова І. І. Клінічна психологія: [навчальний посібник]. Херсон: ООО «Айлант», 2018. 302 с. URL: <http://surl.li/hmten>
20. Сантандер Х., Рьокхольт Е. Г., Селнес А. Групи психологічної підтримки дорослих, які втратили близьких людей внаслідок різних обставин. Методичний посібник, 2017. 151 с.
21. Спіріна І. Д., Фаузі Є. С., Шорніков А. В., Шевченко Ю. М., Широков О. В., Коваленко Т. Ю., Шевченко І. Ю. Клінічний випадок формування

- генералізованого тривожного розладу у хворой з переломом кісток носа. URL: <http://surl.li/pcbui>
22. Ендерс Дж. Внутрішня історія. Кишечник – найцікавіший орган нашого тіла / перекл. з нім. К. Меньшикової. Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля». 2016. 288 с.
23. Комінко С. Б., Кучер Г. В. Кращі методи психодіагностики: навч. посіб. Тернопіль: Карт-бланш, 2005. 406 с.
24. Концепція охорони психічного здоров'я в Україні до 2030 року. URL: <http://surl.li/hxozd>
25. Кулеша-Любінець М.М., Олійник Д.В., Лосяк Н.І. Абетка психічного здоров'я як медіапсихологічний ресурс у період пандемії COVID-19. Медіаторчість в сучасних реаліях: протистояння медіатравми. Видання третє. Матеріали Всеукраїнської наукової інтернет-конференції (з міжнародною участю) (м. Київ, 19 червня 2020 р.); [укладач Чаплінська Ю.С.]. 2020. URL: <http://surl.li/pcbrrs> , <http://surl.li/gdwct>
26. Кулеша-Любінець М. М. Особливості копінг-стратегій в осіб з ішемічною хворобою серця. Збірник наукових праць: психологія Вип. 21. 2016. С.134-141. URL: <http://surl.li/pcblij>
27. Кулеша-Любінець М. М. Професійно-розвивальна практика у лікувально-профілактичних закладах: програма та методичні рекомендації. Івано-Франківськ: Симфоній форте, 2015. 64 с. URL: <http://surl.li/pcbllf>
28. Кулеша-Любінець М. М. Психологічні особливості Я-образу осіб середньої дорослості з ішемічною хворобою серця. Теоретичні і прикладні проблеми психології: збірник наукових праць Східноукраїнського національного університету імені В. Даля, №3 (44). 2017. С.126-136. URL: <http://surl.li/gfash>
29. Курортологія та курорти України : навч. посіб. для самостійної роботи студентів VI курсу медичних факультетів при підготовці до практичних занять з навчальної дисципліни «Медична реабілітація» / уклад. С. М. Малахова, О. О. Черепок, Н. Г. Волох. Запоріжжя : ЗДМУ, 2019. 105 с. URL: <http://surl.li/ggfgm>
30. Максимова Н. Ю., Мілютіна К. Л., Піскун В. С. Основи дитячої патопсихології: навч. посіб. К.: Главник, 2008. 158 с.
31. Медична психологія : в 2-х т. Т. 1. Загальна медична психологія / [Г. Я. Пилягіна, О. О. Хаустова, О. С. Чабан та ін.] ; за ред. Г. Я. Пилягіної. Вінниця : Нова Книга, 2020. 288 с.
32. Медична психологія : в 2-х т. Т. 2 Спеціальна медична психологія / за ред. Г. Я. Пилягіної. Вінниця : Нова Книга, 2020. 3
33. Міщиха Л. П., Кулеша-Любінець М. М. Психічне здоров'я як складова особистісного благополуччя. Психічне здоров'я як складова особистісного благополуччя. Сучасні тенденції спрямовані на збереження здоров'я людини. Збірник наукових праць. Харків, 2020. Вип. 1. С. 166-168. URL: <http://surl.li/gfdxi>
34. Мороз Р. А. Психологія травмуючих ситуацій та надання психологічної допомоги: методичні рекомендації. Миколаїв: Ілліон. 2016. 224 с.
35. Москалець В. П. Психологія особистості. Підручник. К., 2021. 364 с.
36. Мушкевич М. І. Клінічна психодіагностика: методичні рекомендації для студентів ф-ту психол. Луцьк, 2006. 170 с.
37. Мюллер М. Якщо ви пережили психотравмуючу подію / пер. з англ.. Д. Бусько, наук. ред.. К. Явна (Серія «Сам собі психотерапевт»). Львів: Вид-во УКУ : Свічадо, 2014. 120 с.
38. Національна програма ментального здоров'я та психосоціальної підтримки. Ти Як? URL: <https://www.howareu.com/>
39. Перша психологічна допомога в гострих стресових ситуаціях: навч.-практич. посіб. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О.А. Моргунов ; [О. І. Федоренко та ін.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 84 с. URL: <http://surl.li/pcbny>
40. ПОРЯДОК ТА УМОВИ надання безоплатної психологічної допомоги особам, які звільняються або звільнені з військової служби, з числа ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, членам сімей таких осіб та членам сімей загиблих (померлих) ветеранів війни членам сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». URL: <http://surl.li/ecmez>

41. Посібник з психічного здоров'я та психосоціальної підтримки Гуманітарна допомога в Україні та сусідніх країнах. Inter-Agency Standing Committee, 2022. URL: <http://surl.li/nwbbz>
42. Практична психосоматика: депресія. Навчальний посібник / За заг. ред. О. С. Чабана, О. О. Хаустової. 2-е видання, доповнене. К., 2021. 216 с.
43. Практична психосоматика: діагностичні шкали. Навчальний посібник / За заг. ред. О. С. Чабана, О. О. Хаустової. К.: ВНТУ, 2018. 108 с.
44. Протоколом допомоги дітям та підліткам з депресією. URL: <http://surl.li/pdehz>
45. Практична психосоматика: тривога. Навчальний посібник / За заг. ред. О. С. Чабана, О. О. Хаустової. К.: Видавничий дім Медкнига, 2022. 144 с.
46. Протокол діагностики та терапії ПТСР (NICE). URL: <http://surl.li/ggfgf>
47. Проект плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року. <http://surl.li/pcbmy>
48. Сулятицький І., Островська К., Осьодло В. та ін. Психолого-корекційний практикум травм війни: навч. посібник. Львів, 2019. 396 с.
49. Титаренко Т. М. Психологічне здоров'я особистості: засоби самопомоги в умовах тривалої травматизації [Текст]: монографія. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. 160 с.
50. Ферреро Бруно 365 коротких історій для душі. Львів: Свічадо, 2012. 456 с.
51. Хомуленко Т. Б. Основи психосоматики: навч.-метод. посібник. Вінниця, 2009. 120 с.
52. Швед М. І., Левицька Л. В. Сучасні технології відновного лікування хворих із гострим коронарним синдромом. К.: Видавничий дім Медкнига, 2018. 176 с.
53. Міжнародна класифікація хвороб 11-го перегляду (МКХ-11). <http://surl.li/fwqlh>
54. Класифікатор хвороб та споріднених проблем охорони здоров'я. <http://surl.li/fwqlh>
55. Довідник діагностичних критеріїв DSM-5 від Американської психіатричної асоціації / пер. з англ. О. Лизак, М. Прокопович; наук. редакція В. Горбунової, Л. Засекиної, О. Плевачук. Львів: Галицька Видавнича Спілка, 2023. 536 с.
56. Mishchukha, L., Cherniavska, N., Kravchenko, V., Vitiuk, N., Kulesha-Liubinets, M., Khrushch, O. (2023). Application of Mindfulness Practices in Work on Stress Reduction during the War. Revista de Cercetare si Interventie Sociala, 81, 25-38, <https://doi.org/10.33788/rcis.81.2>
57. Hryshchenko, S., Beseda, N., Slobodianyk, V., Kulesha-Liubinets, M., Bashtovenko, O., & Tryfonova, O. Neuropsychological Health Technologies. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 2022, 13(3), 166-180. <https://doi.org/10.18662/brain/13.3/360>
58. Sek H. Psychologia kliniczna. Warszawa: PWN, 2006. 2 Т.
59. Sushchenko, L., Lysohor, L., Pavlyk, O., Shvets, O., KuleshaLiubinets, M., & Pavlenko, V. (2021). Neuropsychological Support of Education and Creative Activity of Primary School Age Children with Special Educational Needs. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 12(3), 105126. <https://doi.org/10.18662/brain/12.3/223>
60. Vasylieva, N., Kulesha-Liubinets, M., Trubaieva, K., Dub, M., Ribtsun, Y., & Ivantsev, N. Speech Therapy as a Component of Comprehensive Rehabilitation of Patients with Acute Impairment of Cerebral Circulation. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 2022, 13(3), 181-194. <https://doi.org/10.18662/brain/13.3/361>
61. Voskoboinikova V. V., Kalko K. O, Kulesha-Liubinets M. M., Nikolaievskaya Yu. V., Samoiliuk O. V., Rybalko P., Drogovoz S. M. THE EFFECTIVENESS OF MUSIC THERAPY AS A NON-DRUG APPROACH TO THE CORRECTION OF VARIOUS PATHOLOGICAL PROCESSES IN THE BODY. URL : <http://surl.li/ggfhf>

7. Контактна інформація

Кафедра	кафедра клінічної та реабілітаційної психології, факультету психології
Викладач (і) Гостьові лектори	кандидат психологічних наук, доцент Мирослава Миронівна Кулеша-Любінець
Контактна інформація викладача	myroslava.kulesha@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) студент буде недопущений до здачі підсумкового контролю згідно «ПОЛОЖЕННЯ про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (http://surl.li/dhrfb)
Пропуски занять (відпрацювання)	Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань внаслідок пропущених занять без поважних причин. Відрацювати пропущені заняття студенти зможуть письмово (виконати тести, написати контрольну роботу та ін.) або усно протягом місяця після пропущеного заняття або протягом тижня КСР. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, виконують всі завдання згідно вимог, проходять тестування за темами (polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf (pnu.edu.ua))
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Роботи повинні бути виконані й представлені студентом у встановлений час, при цьому не пізніше ніж за 1 тиждень до завершення вивчення навчального курсу групою. Ті, хто не виконали тести, практичні завдання, завдання самостійної роботи вчасно, повинні їх виконати, однак оцінка при цьому буде знижена відповідно до розроблених критеріїв. У випадку незадовільного виконання завдань, виявів недобропорядної поведінки, академічної недоброчесності (списування), викладач пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи, а пред'явлені студентом завдання не зараховуються.

Невідповідна поведінка під час заняття	Неприйнятним для студентів Університету є: порушення норм моралі, що включає негідну поведінку; пропуски навчальних занять без поважної на то причини; вчинення дій, що перешкоджають здійсненню навчального процесу; порушення академічної доброчесності.
Додаткові бали	Можливі за бажанням студента (виконання індивідуального завдання, участь у волонтерських проєктах з питань збереження та відновлення психічного здоров'я)
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти здійснюється згідно Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника neformalna_osvita.pdf (pnu.edu.ua)

Викладач _____ **Мирослава КУЛЕША-ЛЮБІНЕЦЬ**